

Klub prijateljev vaše kulture

—v »Naš glas« z dne 1. decembra t. l. št. 23. prinaša o ustanovitvi kluba sledečo vest: »Klub prijateljev vaše kulture. V okviru JUJ se je ustanovil pripravljajni odbor, da bo pripravil potrebno za združitev vseh osnovnošolskih učiteljev, ki bodo skušali kot organizatorji skupne gospodarske akcije, vzajemno z vsemi občani doseči gospodarski in kulturni dvig naše vasi. Temeljno sredstvo bo vaško občestvo, vse delo pa bo izhajalo iz potrebe kraja. Člani kluba se zavedajo, da je njihova glavna naloga vzgajati mladino in ljudstvo za samostojno delo, občestvo pa daje največjo možnost, da se omejijo škodljivi vplivi strankarskih in osebnih nasprotovanj.«

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

—v Razni glasovi glede novega kluba. O »klubu prijateljev vaše kulture« so razpravljali mnoga sreska društva na zadnjih zborovanjih. Nekateri tovariši in tovarišice so iznesli vsega uvaževanja vredne misli. Klubu bi bilo jako ustreženo, ako ti to, pošljejo svoje misli tudi klubu, da jih bo odbor pretresal na svoji seji. Dobrodošli so vsi nasveti in tudi pomisleki, da si docela razjasnimo pojme.

—v Prvo leto dela. V prvem letu bo skušal klub usmeriti svoje delo na vzbujanje zanimanja za proučevanje problemov naše vasi in našega človeka s strani učiteljstva. V to stran bo skušal tudi usmeriti naš tisk, tako da bo ta linija za naše stanovsko glasilo »Učiteljski tovariš«, posebno pozornost bo pa problemom našega podeželja posvečala »Prosveta«.

—v Literatura, ki nam služi pri proučevanju problemov našega podeželja. Letošnje knjige izdaja Kmetijske Matice. Odveč bi bilo izgubljati besede s priporočanjem Kmetijske matice. Ugotovimo naj na tem mestu samo to, da je dobra in cenena strokovna knjiga potrebna našemu kmetu, kakor vsakemu kulturnemu delavcu med njim. Čim težji so časi, tem več znanja in izkustev zahtevajo od kmetijskega gospodarja, če hoče obvarovati svoje gospodarstvo iz izgub in propada. Tako znanje pa prejema človek vse življenje iz dobrih knjig, kakršne izdaja za našega kmetovalca edino Kmetijska matica. —Tudi letos prejmejo člani Kmetijske matice za običajno članarino 20 Din (s poštino Din 24) — štiri lepe in koristne knjige: 1. Veliki koledar Kmetijske matice za leto 1934. 2. Dr. J. Kunc: Veterinarska higijena. 3. Miloš Štibil: Zadrugištvo, III. del. 4. Dr. P. Brežnik: Klic Gorjancev, povest. Kdor se še ni priglasi za člana in plačal letno članarino, naj to nemudoma stori bodisi pri domačem poverjeniku Kmetijske matice, če pa tega ni, neposredno pri upravi Kmetijske matice v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. — Tu naj se priglasi tudi oni, ki bi prevzeli poverništvo Kmetijske matice za svoj okraj. Vsak učitelj-zadrukar bo segel po teh knjigah in vsak član kluba prijateljev vaše kulture jih ne bo le naročil, temveč tudi širil med narod. —

—v Literatura, potrebna prijateljem vaše kulture. Strokovne knjige, ki so še na razpolago v »Kmetijski matice«, so sledeče:

Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah. Spisal: Dr. Spiller-Muys, Jos. Sustić, inž. Presel, Jos. Pevec. Knjiga, ki ima nad 200 slik in načrtov, stane 80 Din.

Sadjarstvo. Kratke pouk za mladino in praktične sadjarje. Z 18 slikami in s preglednico najvažnejših sadnih sort. Spisal Fr. Kafol. II. izdaja. Cena 10 Din.

Umno kletarstvo. Spisal Franc Gombač, vinarski nadzornik v poklju. II. izdaja. Cena 16 Din.

Naša prašičja reja. Spisal Anton Oblak, župnik. Cena 20 Din.

A. Skulj: Naša zelenjad. Cena 20 Din. Inž. Josip Teržan: Kmetovalčev svetovalec. Cena 20 Din.

Inž. Josip Teržan: Več dobre krme. Cena 20 Din.

—v Literatura nacionalno-gospodarskih problemov in pokretov, ki jo mora poznati vsak prijatelj vaše kulture.

Idejni temelji slovanskega agrarizma. — Spisal univ. prof. dr. France Veber. Cena broš. izvodu 30 Din, v platno vezanemu 45 Din.

V boju za zemljo in državo. Spisal Albin Prepeluh. Cena 10 Din.

Agrarizem in Slovanstvo. Programatičen govor čl. ministra dr. Milana Hodže. Cena 2 Din.

A. Sovrè: Gospodarstvo pri starih narodih. Cena 20 Din.

A. Prepeluh: Kmetijski pokret med Slovenci. Cena 10 Din.

Kmetijski koledar, v žepni obliki, izide vsako leto in stane trdo v platno vezan 10 Din.

—v Šolstvo in povzdiga vaše kulture. Tudi tozadevno imamo že literaturo, ki jo bomo navajali in priporočali. Za danes omenjamo izdaje Kmetijske Matice: Poljska privreda u seoskim osnovnim školama. Iz francosčine prevedel in priredil univ. prof. Ivan Ritič (v srbohrvaščini). Cena 30 Din.

—v Strokovne knjige, ki bodo služile kulturnemu delavcu na podeželju.

Josip Mozetič: Neposredni davki. Cena 30 Din.

Maeterlinck-Wester: Življenje čebel. Cena 20 Din.

Dr. Lavo Čermelj: Ljudska astronomija. Cena 48 Din.

Zalaznik: Dvig uboge gmajne. Cena 20 Din.

Miloš Stibler: Zadrugištvo. I. in II. del.

—v Za življenje v kmetijski milje, v našo vas in v našega kmetijskega človeka so vsaki knjižnici in vsakemu učitelju potrebne tudi leposlovne knjige, ki so vzete iz življenja kmetijskega človeka. Kmetijska matica ima v tem pogledu sledečo lepo izbiro:

Ciril Jeglič: Obrazi. Broš. 10 Din, v polplatno vez. 15 Din, v platno vezana 20 Din. Cvetko Golar: Vdova Rošinka. Broš. 10 Din.

Dr. Metod Dolenc: Zdravbarji. 5 Din. Fran Tovornik: Stara pravda nekdanj. — 5 Din.

Hemon-Debeljak: Marija Kožuhova. Povest 20 Din.

KNJIGARNA

UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

Jože Jeram: Zastava v vetru. 20 Din.

Bunin-Preobraženskij: Ponočni pomenek. Povesti. Cena 20 Din.

J. Lovrenčič: Pereči ogenj. Povest. — 20 Din.

Tone Gaspari: Cesta. Povest. Cena 20 Din.

André Theuriot: Kri Finoclov. Cena 20 Din.

Ivan Albrecht: Dom na Slemenu. Cena 20 Din.

Vso literaturo, ki je navedena zgoraj, dobite v Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Naša gospodarska organizacija

VABILO

na I. redni občni zbor Učiteljskega doma v Mariboru r. z. z o. z., ki se bo vršil v četrtek dne 28. decembra 1933. ob 10. uri v Učiteljskem domu v Mariboru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o poslovanju zadruge.
2. Poročilo načelstva o računskem zaključku za upravo leto 1932/33.
3. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in o poslovanju načelstva.
4. Izprememba pravil.
5. Slučajnosti in predlogi

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen ob določeni uri, je četrte ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa neglede na število zastopanih članov (§ 33.).

V smislu § 16. pravil je računski zaključek članom na upogled pri upravniku doma od 14. decembra do obč. zbora.

V Mariboru, dne 5. decembra 1933.

Za načelstvo:

Anton Hren, s. r.

Štefan Blažič, s. r.

PODPORNI SKLAD UČIT. SAMOPOMOČI

Člani US so na zadnjem občnem zboru v Ljubljani, dne 14. maja 1933, ustanovili podporni sklad. To spremembo je okrožno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. II., dne 16. 6. 1933, pod Firm. 254/33. Zadr. X. 161/4 vpisalo v zadrugi register in vstavilo v naša pravila pod § 39. Zadruga uprava je razposlala v zadnjih dneh junija 1933. tiskane spremembe (ponatis na listku) vsem članom US, da so jih nalepili v svoje zadrugne knjižice.

Zadnji odstavek § 39. zadr. pravil se glasi: »Za podeljevanje podpor sestavi načelstvo zadrugne pravilnik, katerega potrdi občni zbor v letu 1934. Iz podpornega sklada se prično podeljevati podpore po odobrenem pravilniku po preteku dvanajst mesecev od dne, ko je bila ta sprememba pravil oblastva potrjena.

V l. 1932 in v prvih mesecih l. 1933. smo pretresavali zadrugna pravila na posebnih članskih sestankih (od 10 do 20 članov US). Pri tem so nam izborni služili mnogi pisani predlogi, katere so nam poslali naši marljivi zaupniki in odlični člani iz raznih srezov. — Predlagane in tudi sprejete spremembe na zadnjem občnem zboru so potrdile resnico, da je temeljito in večini res koristno le ono delo, ki ga vrši in dokonča širši krog zainteresov. Načelstvo US sestoji iz 5 članov. — Umevno je, da potrebuje nasvetov in zaslombe od večjega kroga zadrugnikov in to zlasti ob tako važni priliki, ko sestavlja pravilnik za podeljevanje podpor iz podpornega sklada. —

Uprava US se danes znova obrača na Vas, cenjene članice, da ji pošljete novega gradiva in predlogov, ki bi se nanašali na ta pravilnik. Vsako najznejše domisljico, osnutek, načrt itd. zapišite na papir in nam pošljite v Ljubljano. V mnogih primerih so prav take bežne misli dobra in zanesljiva podlaga za uspešen izdelek.

Razmišljati bi bilo o sledečem: 1. Vzrok za podelitev podpore — dokaz o boleznih ali denarni potrebi. (N. pr. Bolezen članova, v njegovi družini, smrt; druge nesreče, potrebe (kakšne?) itd.). 2. Kdaj more član US dobiti

podpore? (Po kolikih letih članstva v US, ali večkrat in v kakšnih presledkih, itd.) 3. Kolika naj bo najnižja in kolika najvišja podpora? 4. Prošnja za podpore naj vsebuje (kaj?), imej priloge (katere?), resničnost podatkov naj potrdi (kdo?). 5. Zlorabe, ki bi lahko nastale in kako jih preprečiti? 6. Obveza prosičelca za popolno vračilo podeljene mu podpore, seveda v mesečnih obrokih (v koliko mesečnih obrokih največ?). 7. Kakšne izjave in listine k 6.)? 8. Nasveti, ki bi z odgovori na prejšnja vprašanja še ne bili izčrpno podani in obravnavani.

Za ta razmišljanja in nasvete uprava US ne stavi cenjenim članom — sotrudnikom prav nikakih mej Vsakdo naj zapiše vse, kar se mu po njegovi razsodnosti zdi za ta slučaj primerno in potrebno. V splošnem vpoštevatje še sledeče: Težki čas svetovne krize, pomankljanje denarja v denarnih zavodih, zadruga US ima 2540 članov, ves podporni sklad bo znašal v letu 1934. okrog 150.000 Din, podpore naj prejmejo najpotrebnejši, podporni sklad naj koristi velikemu številu članov, zato se kroženje podpor ne sme raztegniti na predolgo vračevalno dobo, denarne podpore so zamišljene kot brezobrestna posojila.

Za vsak predlog ali nasvet Vam bomo hvaležni. Prosimo, da nam pošljete vse to gradivo najkasneje do konca januarja 1934. na naslov uprave Učit. Samopomoči v Ljubljani. Iv. Kocijančič.

Učiteljska knjigarna

podružnica

Maribor — Tyrševa ulica šte. 44

—g Vse šole imajo zimo, ker je letos tako naglo pritisnila. Ali pa ima že vaša šola M. Gasparijevo stensko šol. sliko: Zima, katera je izšla s krasnimi motivi v založbi Uč. doma v Mariboru? Naročite, da vam olajša pouk in boste imeli resnično veselje ž njo vi in vaši učenci.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval učit. zbor pri Sv. Križu nad Mariborom znesek 30 Din mesto cvetja na grob tako naglo preminulemu tovarišu Berčetu. V isti namen je darovalo učiteljstvo šole Sv. Jurij ob Pesnici 75 Din. Pač primerna počastitev vlegga pokojnika!

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za oktober in november. Darila: Učiteljsko društvo za srez Maribor desni breg namesto brzojavke tov. Engelbertu Ganglu za 60 letnico 300 Din; Hren Anton, šol. upr. v Studencih, spominu 60 letnice tovariša in brata Engelberta Gangla 100 Din; Engelbert Gangl ob svoji 60 letnici 250 Din. Iskrena zahvala vsem darovalcem! Ko bi našli le več posnemovalcev! — Deležev je bilo v tem poslovnem letu vplačanih 21. — Gospodarska podjetja: zemljevidi 13.557 Din, slike 4.333 Din.

Ekskurzijski odsek

—eo Smučarski tečaj. Priprave za smučarski tečaj so v polnem teku. Rok za prijava poteka s 7. decembrom. Zato hitite. Prijava za tak tečaj se vam ne bo nudila zlepa. Kraji in tereni so idealni. Oddaljenost od centrov našega bodočega smučanja smo objavili že v zadnji številki. Cene so minimalne. Po najnovejših poročilih je zapadlo snega do enega metra. Na tečaju bodo poleg vsakodnevne smučanja in izletov tudi večerna predavanja o naših najaktualnejših vprašanjih, ki so s smučanjem v nujni povezanosti. Čuli boste o zgodovini našega smučanja, kakor tudi o zgodovini smučanja sploh. O najmodernejšem smučanju, nadalje o mažah, opremi in sploh vsem, kar nujno potrebuje vsak dober smučar. Poleg tega bo tudi vodstvo poskrbelo za pravo zimsko smučarsko zabavo tako, da ne bo noben udeleženec prikrašan na tovrstnih zimsko-sportnih užitkih. Ker je važno za vsakega mladega učitelja, kakor tudi učiteljico, da obvlada smučanje s praktične in tehnične plati, zato jim poset tečaja toplo priporočamo. Prijavnina za tečaj je 30 dinarjev, hrana in stanovanje (dnevni pension) od 25 Din dalje. Sobe kurjene, hrana po možnosti petkrat na dan. Pošljite takoj prijave in predloge. Prijave pošljite na naslov: Ekskurzijski odsek pri sekciji JUJ Ljubljana, Frančiškanska ulica.

Smuk.

Šolski radio

—r XI. teden. V torek dne 12. decembra bo predaval g. dr. Rudolf Kolarič o Cankarju. Spored. 1. Kratke življenjepis. 2. Cankarjev umetniški razvoj. 3. Cankarjeva dela. 4. Cankarjeva dela oblikovno. 5. Zasluge. V petek dne 15. decembra bo predaval g. Josip Lapajne »O Posavju«. Pripravite zemljevid Jugoslavije! Na tabli naj se sproti razvija potek s pritoki. V soboto dne 16. decembra bo ob 9. uri slavnostna oddaja za rojstni dan Nj. Vel. našega kralja. Izvršili bodo oddajo učiteljski abiturienti.

Program oddaje bo v prihodnji številki. Kmetijska radio predavanja: V petek 8. decembra ob 7. uri 45 min. Zadruga nabava in vnovčevanje kmetijskih pridelkov; ing. Ferline Bogdan. Ob 16. uri: Mlekarnstvo za gospodinj; Pavlica Franjo. V nedeljo 10. decembra ob 7. uri 45 min. Boj za gozd in pašo; ing. Pirc Alfonz. Ob 16. uri: Selekcija govedi v dravski banovini; ing. Wenko Beno.

Stanovska organizacija JUJ

Iz sekcije

—s Na nepravilen naslov. Učiteljica s štirimi službenimi leti je bila z neke petrazredne šole s sedmimi učitelji po službeni potrebi dodeljena na dvorazrednico, kjer je manjkala ena učna moč. Zaradi te dodelitve, ki je bila izvršena iz resnične potrebe službe, se je obrnila učiteljica na sekcijo s prošnjo za zaščito. Z ozirom na to, da je morala prosvetna oblast v interesu šole nadomestiti na dvorazrednici manjkajočo učiteljsko osebo in je dodelila z večrazrednice tja najmlajšo učiteljico, ki prihaja za dodelitev v pošte, sekcija prošnji za zaščito ni mogla ugoditi, kar je prizadeti učiteljici tudi pisмено javila potom sreskega društva. Par dni nato je prejel predsednik sreskega društva pismo sledeče vsebine:

»Dne 27. 11. 1933 sem prejela Vaše dopise. Nihče ni trdil, da oblast ne dela pravilno. Ker je moj položaj silno mučen, sem se obrnila na društvo in sekcijo, ne zato, da bi oblasti dokazala nepravilnost, pač pa zato, da mi pomaga, da zastavi tu in tam dobro besedo zame.

Za vse to, kar ste storili zame, se Vam najlepše zahvaljujem!

S tem Vam tudi naznanjam, da izstopam iz društva JUJ«.

Iskreno obžalujemo ta primer, ki jasno kaže veliko nerazumevanje in nepoznanje smisla stanovske organizacije, ki ne more delati izjem pri načelnih vprašanjih.

—s Okrožnica 1091/33—34. Na tozadevno okrožnico se je odzvalo lepo število gospodinjstvo in kmetijsko nadaljevalnih šol. Odo-

Oddenek za učila

Ljubljana

Maribor

bravamo energično odklanjanje krivičnih obtožb in neupoštevanje našega delovanja. — Sekcija bo v tem oziru storila potrebne korake.

—s Povečanje kreditov bednostnega fonda za namesitve učiteljskih abiturientov.

Kakor znano, je bilo v zadnjem času namesitvenih več brezposelnih učiteljskih abiturientov iz kreditov bednostnega fonda. Ti krediti so bili po prizadevanju merodajnih činiteljev povečani in je na ta način bilo olajšano materialno stanje vsaj nekaterim najpotrebnejšim. Sekcija je poslala zahvalo gospodu banu za veliko razumevanje nevzdržnega položaja brezposelnih učiteljskih abiturientov.

—s Klub prijateljev vaše kulture. Radi točne evidence in smotrenega delovanja prosimo, da pohitijo s prijavi vsi tovariši in tovarišice, ki delujejo na tem polju. Opozorjamo tudi na stalno rubriko v našem stanovskem listu.

—s Javno udejstvovanje učiteljstva. Od 13 sreskih učiteljskih društev je sekcija prejela poročila. Kje so ostala? Nujno potrebujemo seznam učiteljev, ki so bili izvoljeni v občinske odbore.

—s Podpore za tečaj brezposelnih učiteljskih abiturientov. Prosimo vsa učiteljska društva, da takoj nakažejo zneske, ki so jih določila v podporo za tečaj brezposelnim učit. abiturientom.

—s Poslovniki za stanovsko razsodišče. Odgovor na okrožnico šte. 629/33—34 so poslala le štiri društva. Radi važnosti zadeve upravičeno pričakujemo v najkrajšem času še odgovore ostalih sreskih učit. društev.

—s Obrambni sklad in pravni konzulent. 7 učiteljskih društev še ni poslalo odgovora na okrožnico 552/33—34.

—s Neorganizirano učiteljstvo. 21 društev še ni poslalo naprosenega seznama.

—s Mesečni izkaz članstva. Pogrešamo seznama še od dveh učiteljskih društev.

—s Novo sresko učiteljsko društvo. V Škofji Loki se je vršil 2. XII. 1933. ustanovni občni zbor učiteljskega društva za škofjeloški šolski srez, ki se je sporazumno s kranjskim učit. društvom oddvojilo. S tem šteje sekcija 34 sreskih društev.

—s Socialna statistika brezposelnih učit. abiturientov. Sekcija je naprosila učiteljska društva za točne osebne in socialne podatke o brezposelnih učit. abiturientih. Zlasti socialni podatki naj bodo izčrpni in točni. Iz njih mora biti jasno razvidno, v kakšnih razmerah živi abiturient (ka). Vsa poročila morajo biti stvarna in odgovarjati resničnim razmeram. Le tako bo služila statistika svojemu namenu, v nasprotnem primeru pa bo le zbirka podatkov brez stvarne vrednosti. Sreska društva zato prosimo, da se točno uverijo, ako so navedbe, ki jih je podal abiturient, verodostojne. Primorani smo naprositi za prevodnost, ker smo bili že grdo prevarjeni. Navajamo sledeč primer, ki ga najostreje obsojamo:

Neki abiturient je navedel na statističnem obrazcu, da živi v skrajno težkih razmerah. Njegov oče, delavec ima poleg njega brezposelnega abiturienta še tri otroke, od katerih je prvi sin delavec, drugi kroj. vaje-nec in sestra trg. vajenka. Te podatke smo predložili banki upravi in abiturient je bil namesčen iz bednostnega fonda. Uradne poizvedbe pa so pokazale, da ima abiturientov oče kot strokovni delavec okrog 3000 dinarjev mesečne plače, posebno nagrado kot predsednik neke gospodarske ustanove in je po-